

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Sorun Çözme Becerileri Sürecinde Öğrenci Topluluklarının Rolü: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği

*The Role Of Student Communities In The Process Of Social Problem Solving Skills:
The Case Of Suleyman Demirel University*

Mürşit IŞIK*
Asena ERDOĞAN**

ÖZ

İnsanların sosyal bir varlık olması gerçeğinden hareketle sosyal sorun çözme kavramı ve modeli 30 yılı aşkın bir süredir literatürde yer almakta ve tartışılmaktadır. Sosyal sorun çözme, kişinin günlük yaşamda karşılaştığı özgül sorun durumları için etkili ve uyum sağlayan baş etme tepkilerini keşfetme veya icat etme çabaları olarak tanımlanmaktadır. Bu noktada, yükseköğretim öğrencilerinin içinde bulunduğu genç yetişkinlik döneminin önemli bir geçiş dönemi olduğu göz önüne alınarak, öğrenci kulüplerinin, öğrencilere sosyal bir varlık olarak kendilerini gerçekleştirebilmek için büyük bir fırsat sunduğu düşünülmektedir. Bu öğrencilerin, yakın gelecekte kendilerinden beklenen rolleri etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için, sosyal problem çözme becerilerini arttırmaları yaşamlarına olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada, öğrenci topluluklarının yükseköğretim öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerine etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerileri sürecinde topluluklara üye olan üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin topluluğa üye olmayan üniversite öğrencilerine göre daha gelişmiş olduğu bulunmuştur.

ANAHTAR KELİMELELER

Sosyal Sorun, Topluluk Öğrencileri, Sosyal Sorun Çözme Becerileri.

ABSTRACT

Based on the fact that people are social entities, the concept and model of social problem solving have been in the literature and have being discussed for more than 30 years. Social problem solving is defined as an effort to discover or produce effective and adaptive overcoming responses to specific problems that a person faces in daily life. At this point, considering that the young adult period of higher education students, it is thought that student clubs provide a great opportunity for students to realize themselves as a social entity. Increasing their social problem-solving skills will contribute to their lives in a positive way in order to fulfill the expected roles of these students effectively in the future. In this study, it is aimed to reveal the effect of student communities on social problem solving skills of higher education students. As a result of the analyzes, it was found that the social problem solving skills of higher education students being members of the communities are more improved than the students who are not members of the community.

KEYWORDS

Social Problem, Student Communities, Social Problem Solving Skills.

Makale Geliş Tarihi / Submission Date	Makale Kabul Tarihi / Date of Acceptance
20.01.2020	18.02.2020
Atf	Işık, M. ve Erdoğan, A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Sorun Çözme Becerileri Sürecinde Öğrenci Topluluklarının Rolü: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği. <i>Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi</i> , 23 (1), 240-256.

* Dr.Öğr.Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, mursitisik@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9855-6290

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, asenaerdogan95@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9030-191X

GİRİŞ

Nüfusun hızlı artışı ve değişen hayat standartları, insanların birbirleriyle sürekli etkileşim halinde olmasını ve bunun sonucunda bireyler arası birtakım sorunları da beraberinde getirmektedir. Sorunlar, kişisel ve toplumsal yaşamı şekillendirmeye yönelik tüm faaliyetlerin destekleyici gücüdür ve mühim olan, sorunlardan kaçmak ya da sorunların oluşmasını engellemek değil, sorunların üstesinden gelebilmek ve bir çözüme ulaştırmaktır. Bu da ilk olarak belirli bazı amaçlara varmak amacıyla karşımıza çıkan engelleri ortadan kaldırmaya yönelik çabalarla gerçekleşmektedir.

İnsanlar sosyal bir varlık olarak dünyaya gelmekte ve geliştiği çevrede iletişim içinde olarak sosyal ve kültürel yönden kendilerini geliştirmektedirler. Bu gelişim süreci içerisinde gerçekleştirilen etkinlikler sayesinde bireyler; iletişim yeteneğini artırma, kendini ifade etme yeteneğini geliştirme ve sosyal sorunlara çözümler getirebilme gibi sosyal bir varlıkta olması gereken özelliklerini giderek geliştirmektedirler. Kişilerin, toplumsal bütünlüğü korumak ve devamlılığını sağlamak için karşılıklarına çıkan her türlü sosyal sorun ile baş edebilecek becerilere sahip olmaları önemli bir gerekliliktir.

Üniversiteler, kişinin sosyal becerilerinin kazandırılmasında esas ve önemli bir rol oynamaktadır. Bu kurumların mesleki alana yönelik öğretim yapan kurumlar olmasının yanında öğrencilerin sosyal yönelimlerini artırma ve öğrencilerine kişisel olarak çeşitli konularda pratiğe dayalı beceriler kazandırma misyonu taşıyan kurumlar olması öngörülmektedir. Bu noktada yükseköğretimde öğrenci kulüplerinin öğrencilere sosyal bir varlık olarak kendini gerçekleştirebilmesi için büyük bir fırsat sunduğu düşünülmektedir. Özellikle bu öğrencilerin içinde bulunduğu genç yetişkinlik döneminin önemli bir geçiş dönemi olduğu göz önüne alındığında, gelecekte kendilerinden beklenen rolleri etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla, sosyal problem çözme becerilerini arttırmalarının yaşamlarına olumlu yönde katkıda bulunacağı düşünülerek bu grup üzerinde araştırma yapılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla araştırmada, D’Zurilla ve Nezu tarafından 1990 yılında geliştirilmiş olan "Sosyal Sorun Çözme Envanteri" ne (Social Problem Solving Inventory –SPSI-) göre üniversite topluluk öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeyleri incelenmiştir.

1. SORUN ÇÖZME KAVRAMI

Sorun kavramı anlam olarak; çözümlenmesi, öğrenilmesi ve bir sonuca ulaşılması gereken aşamalı ve sıkıntılı bir süreci ifade etmektedir. Bu süreç; konu dağılımlarına, düzeylerine ya da ait oldukları psikolojik boyuta göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir (Kalaycı, 2001: 43). Sorun çözme, insan yaşamında karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek amacıyla sıklıkla başvurulan bir beceridir (Akça Koca, 2013: 16; Öztürk Can vd., 2009: 39).

Özgül bir sorun için etkili çözüm yöntemlerini belirleyebilmek ise kişi, çift ya da grup tarafından uygulanan bilişsel-davranışsal bir işlem ile gerçekleşmektedir. Bu bilişsel davranışsal işlem; sınırlı bir sorundan doğan olası güçlü çözümlere erişebilmeyi mümkün kılmakta ve çeşitli seçenekler arasından en güçlü çözümü seçme ihtimalini yükseltmektedir (Merzano vd., 1989: 124; D’Zurilla vd., 2004: 13).

Oğuzkan (1974:24), sorun çözmeyi kişinin yeni olay ya da pozisyonlar karşısında var olan bağları açığa çıkarma, yeni bağlar kurma ve istenilen hedefe göre açık bir sonuç edinme eylemi şeklinde ifade etmektedir.

Sorun çözme kavramının en önemli bileşeni olan “sorun” terimi; incelenip öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca ilişkilendirilmesi gereken durum, mesele, problem” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2008). Literatürde bu kavram; çözümü, yaratıcı düşünmeyi gerektiren ciddi bir zor durumu ve bir soru ya da bir dizi soru yoluyla bireyi soruların nedenleri ile sonuçlarını araştırmaya doğru çeviren konum olarak ele alınmaktadır (Oğuzkan, 1974:24).

Sorun çözme süreci; şu anki sorunlu durumdan, istenilen duruma erişmek için gösterilen gayret olarak bilinmektedir (Davidson vd., 1994: 211). Tüm sorunlu durumlarda görülen üç ana özellik; veriler, amaç ve engellerdir. Veriler; sorunlu durum hakkında elde var olan bilgiler, amaç; sorunun istenilen çözüm veya duruma ulaşması, engeller; var olan durumla ulaşmak istenen durum arasındaki aşılması gereken zorluklar olarak ifade edilmektedir. (Yıldız, 2006:232). D’Zurilla vd. (2004: 12)’a göre sorun veya sorunsal durum, uyum sağlayıcı bir işlevsellik için bir tepki gerektiren bir durum olarak ifade edilmektedir.

Sorun çözme, belli bir hedefe ulaşabilmek için karşılaşılan tüm güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik bir dizi çabayı içermektedir. Ayrıca psikolojik uyum da önemli bir faktör olup genel yetkinlik ve uyumu artıran bir baş etme stratejisi olarak ele alınmaktadır (D’Zurilla, 1986: 15; D’Zurilla ve Nezu 1990: 159; Maydeu-Olivares ve D’Zurilla, 1996: 118). Genel anlamda sorun çözme, öğretilbilir bir yetenektir ve bireyin hem iç hem de dış dünyayla denge içinde yaşamasının göstergesi olan bir beceri olarak düşünülebilir (Erdoğan, 2000: 303). Bu kavram bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğeleri içermesinin yanı sıra, uyum yeteneğini de

gerektirmektedir. Bu nedenle birçok araştırmacı tarafından sorun çözme süreci, başa çıkma becerisinin alt bileşeni olarak düşünülmüş, ruh sağlığının göstergesi olarak belirtilmiştir (Yıldız, 2006:233).

1.1. Sorun Çözmenin Bileşenleri

Jahoda (1953, 1958), sorun çözme becerisinin, pozitif ruh sağlığının önemli bir bileşeni olduğunu vurgulamış ve bu beceride meydana gelen rastgele bir yetersizliği “uyumsuzluk ve psikopatoloji” ile birbiriyle bağlantılı olduğunu düşünmüştür. Sorunlarla başedebilme becerisi bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tepkileri içermektedir (Reis ve Heppner, 1993: 103). Bununla beraber, iletişim ve sorun çözme becerileri aile fonksiyonlarındaki sağlıklı ilerleyiş olarak tanımlanmaktadır. Sorun çözmenin diğer bileşeni “çözüm” kavramıdır. Bu kavram, sorunlu bir durum karşısında etkili olabilecek bir başa çıkma tepkisi veya başa çıkma tepkileri paterni olarak açıklanmaktadır. Etkili bir çözüm, sadece amaca ulaştırıcı çözüm olarak tanımlanmamalıdır, aynı zamanda negatif sonuçları en aza indiren, pozitif sonuçları arttıran çözüm olarak tanımlanmalıdır. Çözüm sürecinde elde edilen uygun sonuçlar, kişisel ve sosyal çıktılar, uzun vadeli olduğu kadar kısa süreli olabilir. Tüm taraflarca kabul edilebilir veya tarafların çıkarlarına uygun çıktılar, kişilerarası soruna ilişkin etkili bir çözüme örnek olarak verilebilir (Aktaran: Çekici ve Güçray, 2012: 120).

1.2. Sosyal Sorun Çözme

İnsanların sosyal bir varlık olması gerçeğinden yola çıkarak sosyal problem çözme kavramı ve modeli 30 yılı aşkın bir süredir literatürde yer almakta ve tartışılmaktadır (Haugh, 2006: 396). Sosyal sorun çözme, kişinin günlük yaşamda karşı karşıya geldiği özgül sorun durumları için etkili ve uyum sağlayan başatma tepkilerini keşfetme veya icat etme çabaları olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram; sağlık, davranışsal ve duygusal sorunlar gibi “kişi-içi sorunlar, evlilikteki olumsuzluklar, iş ortamındaki çatışmalar gibi “kişilerarası sorunlar”, arabanın bozulması, cüzdanın çalınması, anahtarı kaybetme gibi somut olan “kişisel olmayan sorunlar” ve siyasetteki sorunlar, trafik sıkışıklığı, işlenen suç oranlarının artması gibi “toplumsal sorunlar” şeklinde dört ana başlık altında toplanan ve bireylerin işlevselliğini etkileyen her çeşit sosyal içerikli sorunları içermektedir. (D’ Zurilla vd., 2004: 18).

D’ Zurilla vd. (2004: 21) sosyal problem çözme kavramını, “insanların günlük yaşamda karşı karşıya geldikleri sorunlarla mücadele yollarını bulmak için kendilerinin meydana getirdikleri bilişsel-davranışsal bir süreç” olarak adlandırmışlardır. Bu tanıma göre bir sorunun çözüm sürecinin kişinin kendisi tarafından şekillendirildiği görülmektedir. Ancak bu süreçte bireyi, kendisinden oluşan ve kendisi dışındaki engellerden kaynaklanan birtakım engeller etkileyebilmekte ve dolayısıyla bireyin etkili davranışı sınırlandırılmaktadır. Bu süreçte D’ Zurilla ve Nezu (2007:), sorun çözme sürecini, sorunun alışılmadık olmasının, karmaşa içermesinin, çatışan amaçların varlığının, beceri eksikliklerinin, kaynakların yetersizliğinin, belirsizlik durumunun ve duygusal güçlüklerin etkilediğini ifade etmektedir. Bingham (2004), problem çözme sürecinin yaratıcı düşünme, zeka, duygular, irade ve eyleme geçme, ihtiyaç, amaç, değer, beceri, alışkanlıklar ve tutumlar gibi etmenlerden etkilendiğini benzer bir şekilde öne sürmektedir (Aktaran: Çekici ve Güçray, 2012: 26).

1.3. Sosyal Sorun Çözme Becerisinin Boyutları

Sosyal sorun çözme bakış açısı, gerçek yaşamda karşılaşılan sorunların çözümünde güdüsel, tutumsal ve duyuşsal boyutları ele almaktadır. Sosyal sorun çözme terimi, günlük yaşamda karşılaşılan sorunları, içsel ve kişilerarası sorunları çözmeyi vurgulamaktadır (D’ Zurilla ve Maydeu-Olivares 1995: 421; Rath vd., 2003: 139). D’ Zurilla ve Nezu (2001:214) sosyal sorun çözmeyi ardışık ve birbiri ile etkileşimli beş basamaktan oluşan bir işlem olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu basamaklar; sorun yönelimi, sorun tanımı ve formülasyonu, seçenekler oluşturma karar verme çözümü uygulama ve izleme olarak belirtilmiştir. Sosyal sorun çözme modeline göre, sosyal sorun çözme; sorun yönelimi ve sorun çözme becerileri olmak üzere birbirinden bağımsız iki ana unsurdan oluşan, karmaşık, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal işlem olarak ifade edilmektedir (Maydeu-Olivares ve D’ Zurilla, 1996: 121).

1.4. Sorun Yönelimi Boyutu

Sorun yönelimi günlük hayatta karşı karşıya kalınan sorunlar hakkında bir kişinin genel anlamda nasıl düşündüğünü ve neler hissettiğini vurgulayan göreceli olarak dengeli bilişsel-duyuşsal şema ile ilgili motivasyonel bir işlemdir. Aynı zamanda kişinin sorun çözme becerisi ile ilgilidir ve bu sürecin motivasyonel unsurudur (Rodríguez-Fornells ve Maydeu-Olivares 2000: 641). Kişilerin genel farkındalık durumunu, algılamasını ve bireyin sorun çözme becerisini yansıtan, yapısal olduğu kadar işlevsel olmayan dengeli bilişsel-

duyuşsal şemalardır. Bu şemalar sayesinde bireyin belli durumlarda sorun çözme performansı kolaylaşabilmekte veya engellenmektedir (Maydeu-Olivares vd., 2000: 703).

D’Zurilla vd. (2004)’e göre sorun yönelimi, bireyin günlük yaşamda karşılaştığı sorunlar ve kendi sorun çözme becerisi hakkındaki genel inançlarını, değerlendirmelerini ve duygularını yansıtan, dengeli bilişsel-duyuşsal şema ile bağlantılı metabilişsel bir işlem olarak tanımlanmaktadır ve ayrıca olumlu ve olumsuz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sorun yöneliminin unsurları; kişisel güven, olumlu ruh hali ve rutin ve stresli durumlarda duyuşsal düzenleme duygusudur (Elliott vd., 1994: 492; Elliott vd., 1995: 109). Bunun yanı sıra sorun çözmeye yönelik olarak olumsuz yönelime sahip bireyler, hoş olmayan ruh halini düzenlemede güçlüklerle sahiptirler ve bu durum depresyon ve anksiyete düzeyini artırmaktadır (Elliott vd., 1996:648). Sorun yönelimi bileşeninin kapsamadığı kısımlar ise, bireyin belirli sorun çözme durumlarında, sorun çözme etkililiğini artıran özgül sorun çözme becerileri ve yetenekleri şeklinde ifade edilmektedir (Maydeu-Olivares ve D’Zurilla, 1996: 122).

1.5. Sorun Çözme Becerileri Boyutu

Sorun çözme becerileri, belirli bir sorunlu durum geliştirilen özgün sorun çözme becerisi ve tekniği ile bir çözüm bulmak için gerçekçi araştırma yapma anlamına gelmektedir (Maydeu-Olivares vd., 2000: 703; RodrôÁquez-Fornells ve Maydeu-Olivares, 2000: 641). Sorun çözme becerileri literatürde ilk zamanlar sorun çözme dizgesi (D’Zurilla ve Nezu, 1999:40) şeklinde tanıtılmış, sonrasında sorun çözme tarzı (D’Zurilla vd., 2002: 46) olarak nitelendirilmiştir. Akılcı sorun çözme; etkili sorun çözme becerilerinin akla uygun, sonuçlarının tartılarak ve sistematik olarak uygulanması olarak tanımlanabilen yapıcı bir sorun çözme tarzıdır. Bu tarzın sosyal sorun çözmeye önemli bir güdüleyici işlevi olduğuna inanılmaktadır.

Sorun çözme becerileri, kişinin sorunu kavrama, etkili çözümler veya üstesinden gelme yolları bulma amacıyla uyguladığı bilişsel ve davranışsal etkinlikleri anlatmaktadır. Modelin sorun çözme bileşeni sorun çözme yetkinliğine katkı veren, hedef odaklı dört boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar: 1) sorun tanımlaması ve formülasyonu, 2) seçenek çözümlerin oluşturulması, 3) karar verme 4) çözümün gerçekleştirilmesi ve doğrulanması şeklinde rapor edilmiştir (Maydeu-Olivares ve D’Zurilla, 1996: 123).

Sorun tanımlaması ve formülasyonu; sorunla ilgili birçok özgül ve somut veriyi mümkün olduğu ölçüde bir araya getirmek, gereklilikleri ve engelleri belirlemek ve gerçekçi sorun çözme amaçlarını oluşturmak suretiyle sorunu anlaşılması kolay hale getirmeye çalışır. Seçenek çözümlerin oluşturulması; insan, sorun çözme hedefleri üzerinde odaklaşır ve imkanı olduğu sürece olası klasik ya da sıra dışı çözümleri saptamaya çalışır. Karar verme; sorun çözücü farklı çözümlerin sonuçlarını tahmin eder, bunları değerlendirir, karşılaştırma yapar ve en iyi veya olası en etkili çözümü seçer. Son aşama olan çözümü gerçekleştirme ve doğrulama; kişi gerçek hayattaki sorunsal süreçle ilgili olarak seçilen çözümün sonucunu dikkatli bir şekilde izleyerek ve değerlendirmektedir (D’Zurilla vd., 2004: 18).

1.6. Sosyal Sorun Çözme Envanteri

‘Sosyal Sorun Çözme Envanteri’ insanların sosyal sorun çözme becerisini etkili ve kuram temelli değerlendirmeye olanak sağlamaktadır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, sosyal sorun çözme konusundaki araştırmaların çoğu bu envanteri kullanmıştır (D’Zurilla 1986: 63; D’Zurilla ve Goldfried, 1971: 120; D’Zurilla ve Nezu, 1990: 159). Bu envanter, araştırmamızın konusunu oluşturan üniversitelerdeki öğrenci topluluklarının karşılaştıkları sorunları, sosyal sorun çözme modeline uygun olarak, nasıl çözdüklerini güvenilir ve geçerli bir biçimde ortaya koyacak bir ölçme aracı olarak açıklamaktadırlar.

Nezu vd. (2004)’ye göre sosyal problem çözme süreci, gerçekte bir genel başa çıkma sürecidir. Etkili problem çözme becerisinin kullanılmasıyla durumsal başa çıkma ve davranışsal yeterliklerde artış meydana gelmektedir. D’ Zurilla ve Golfried (1971: 113) sosyal problem-çözme eğitimiyle kişilerin, daha olumlu, daha detaylı düşünme ve çelişkili olmayan davranış farklılıkları gösterdiklerini, bu beceri eğitimi sayesinde kişilerin seçeneklerinin olumlu olarak etkilendiğini rapor eder açıklamaktadırlar. (Aktaran: Çekici ve Güçray, 2012: 26)

2. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL SORUN ÇÖZME BECERİLERİ

Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmaların çoğu, bu öğrencilerin üniversite yıllarında, hayatlarının daha önceki dönemlerinde yaşamadıkları zorluklarla karşılaştıklarını ve bunların üstesinden gelebilmek için oldukça çaba sarf ettiklerini göstermektedir (Duyan ve Gelbal 2008: 10).

Araştırmanın konusu olan üniversite öğrencileri içinde buldukları gelişimsel döneme bağlı olarak başa çıkmak zorunda oldukları farklı sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Üniversite öğrencilerin yaşadığı sorunlar üzerinde yapılan araştırmalar incelendiğinde, esas olarak akademik, sosyal yardım, kişisel ve sosyal ilişkiler

ile mesleki kariyer planı yapabilme gibi boyutlarda sorunlar yaşadıkları görülmektedir (Türküm vd., 2005: 243; Tunçbilek vd., 1993: 37; Akt. Türküm, 2007: 38).

Üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlarla baş etmede kullandıkları başa çıkma yöntemleri ve sorun çözme kaynaklarına ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde gençlerin problemlerle başa çıkmada problem odaklı başa çıkma, uzman yardımına başvurma ve sosyal destek alma gibi sağlıklı yolları seçebildikleri gibi aşırı sigara, içki içme, uyuşturucu ve ilaç kullanma, düzensiz yeme gibi ruh ve beden sağlıklarını bozucu sağlıksız yollara başvurdukları saptanmıştır (Türküm vd., 2005: 245).

Üniversite öğrencileri için üniversite yılları hayatlarının daha önceki dönemlerinde yaşamadıkları zorluklarla karşı karşıya geldikleri bir zorlanma dönemi olarak bilinmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalar saldırganlık (McMurrin vd., 2002:242), kaygı (Davey, 1994:329) depresyon (Chang ve D' Zurilla, 1996: 192), öfke ve düşük özgüven ile sosyal problem çözme becerilerindeki yetersizlik arasında yüksek derecede bir ilişki bulunduğunu göstermektedir (Çekici ve Güçray, 2012: 120).

Üniversiteler, kişinin sosyal becerilerinin kazandırılmasında esas ve önemli bir rol oynamaktadır. Bu kurumların mesleki alana yönelik öğretim yapan kurumlar olmasının yanında öğrencilerin sosyal yönelimlerini arttırma ve öğrencilerine kişisel olarak çeşitli konularda pratiğe dayalı beceriler kazandırma misyonu taşıyan kurumlar olması öngörülmektedir. Tam bu noktada, üniversitelerde kurulan farklı alanlara ait öğrenci kulüpleri öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda belli amaçlarla yapılan etkinliklerin gerçekleştirildiği, önemli bir işlev üstlenen bir çatıdır (Eskici ve Aktaş, 2014: 34). Yükseköğretim kanununda belirtildiği üzere kişinin ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda sosyal ortamlarda yer almaları ve sorumluluk üstlenen insanlar olmaları öngörülmektedir (Yüksek Öğretim Kanunu, 1981). Bu amaçla üniversitelerde etkin olan öğrenci kulüplerinin yükseköğretimin hedefleri ile doğru orantılı olduğunu söylemek mümkündür. Öğrenci kulüpleri, öğrencilerin bir araya gelerek fikir birliği ve işbölümü yapmaları gerektiği sosyal bir ortamdır. Böylece günlük hayatta oldukça sık kullanılan bir kavram olan grup kavramını meydana getirmektedirler. Grup kavramı bize birden fazlayı ifade etmekte ve sosyal psikolojide ortak amaçları, ortak normları ve kendilerini bir grup olarak hissedilen insanların bir araya gelmesinden oluşmaktadır.

Grupların özellikleri dikkate alındığında kişilerin esas amaç ve normlar çerçevesinde örgütlü olarak süreklilik sağlayan çalışmalar yaptığı görülmektedir. Böylece kişilerde bir aidiyet duygusundan söz edilebilmektedir. İnsanların eylemlerini içten gelerek yaptığı göz önüne alındığında grup olarak bir şeyler başarma ve bu grubun bir parçası olma eğiliminde oldukları ortaya çıkmaktadır. Bu noktada yükseköğretimde öğrenci kulüplerinin öğrencilere sosyal bir varlık olarak kendini gerçekleştirebilmesi için büyük bir fırsat sunduğu düşünülmektedir. Özellikle bu öğrencilerin içinde bulunduğu genç yetişkinlik döneminin önemli bir geçiş dönemi olduğu göz önüne alındığında, yakın gelecekte kendilerinden beklenen rolleri etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla, sosyal problem çözme becerilerini arttırmalarının yaşamalarına olumlu yönde katkıda bulunacağı düşünülerek bu grup üzerinde araştırma yapılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. (Eskici ve Aktaş, 2014: 35). Bu amaçla araştırmada, D'Zurilla ve Nezu tarafından 1990 yılında geliştirilmiş olan sosyal sorun çözme envanteri'ne (Social Problem Solving Inventory –SPSI) göre üniversite topluluk öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeyleri incelenmiştir.

Tablo 1. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Kültür Ve Spor Bakanlığı 2019-2020 Güz Dönemi Topluluk Sayıları Ve Topluluklara Üye Olan Öğrenci Sayıları

1	Kültür ve Kitap Topluluğu	292
2	Halk Oyunları Topluluğu	202
3	Sinema Topluluğu	381
4	Su Sporları Topluluğu	370
5	Gıda Topluluğu	185
6	Dans Topluluğu	94
7	Satranç ve Zeka Oyunları Topluluğu	219
8	Endüstri ve Kalite Topluluğu	1011
9	Münazara Topluluğu	164
10	Dağcılık ve Kayak Topluluğu	202
11	Atatürkçü Düşünce Topluluğu	308
12	Tiyatro Topluluğu	177
13	İşaret Dili Topluluğu	343
14	Havacılık Topluluğu	54
15	Galatasaraylılar Topluluğu	313
16	Edebiyat Topluluğu	144

17	Uluslararası Kültürel Etkileşim Topluluğu	162
18	Fizik Topluluğu	168
19	Türk Dünyası ve Akraba Toplulukları Topluluğu	59
20	Kızılay Topluluğu	480
21	Türkçe Topluluğu	262
22	Tarih Topluluğu	175
23	Ombudsmanlık ve Arabuluculuk Topluluğu	59
24	Sosyolojik Düşünce ve Felsefe Topluluğu	288
25	İletişim ve Genç Yöneticiler Topluluğu	275
26	Müzik Topluluğu	297
27	Motosiklet Topluluğu	77
28	Arkeoloji Topluluğu	171
29	Fotoğraf Topluluğu	581
30	Milli Kültür Topluluğu	71
31	İnşaat Topluluğu	901
32	Rock Topluluğu	409
33	Uluslararası Öğrenci Topluluğu	347
34	Coğrafya Topluluğu	115
35	Proje Araştırma Geliştirme ve Uygulama Topluluğu	1104
36	Uluslararası Mühendislik ve Teknoloji Öğrencileri Topluluğu	408
37	Genç Sağlıkçılar Topluluğu	147
38	Okçuluk ve Atıcılık Topluluğu	389
39	Akademik Düşünce Eğitim ve Medeniyet Topluluğu	87
40	Yazılım ve Siber Güvenlik Topluluğu	256
41	Politika Tasarım Topluluğu	116
42	Hukuk ve Adalet Topluluğu	302
43	İlahiyet Bilgi ve Düşünce Topluluğu	72
44	Kariyer ve Girişimcilik Topluluğu	363
45	Fizyoterapi ve Engelsiz Yaşam Topluluğu	161
46	Eğirdir Sağlık Hizmetleri MYO Öğrenci Topluluğu	138
47	Ağız ve Diş Sağlığı Topluluğu	395
48	Kritik ve Analitik Değerlendirme Topluluğu	92
49	Sosyal Medya Topluluğu	297
50	Süleyman Seba UNİ BJK Topluluğu	202
51	Kimya Mühendisliği Topluluğu	74
52	Genç Bakış Topluluğu	197
53	Küresel Misyon Topluluğu	17
54	Afrika Kültürünü Tanıtma ve Araştırma Topluluğu (AFROKTAT)	-
55	Diplomasi Topluluğu	189
56	Sanat ve Mimarî Topluluğu	112
57	Robotik ve İnovasyon Topluluğu	146
58	Stratejik Düşünce Topluluğu	173
59	Finansal Yönetim Topluluğu	108
60	Türk Yurdu Topluluğu	63
61	Sağlıklı Yaşam Topluluğu	92
62	Genç Yazarlar Topluluğu	408
63	Üniversiteli Aktif Gençlik Topluluğu	115
64	İdealist Gençlik Topluluğu	69
65	Bilgisayar Topluluğu	207
66	Turizm Topluluğu	3830
67	SDÜ Genç Yeşilay Topluluğu	480
68	Moda Topluluğu	92
69	Üniversiteli Trabzonsporlular Topluluğu	57
70	Sağlık ve İyi Hareketi Topluluğu	230
71	Genç Tema Topluluğu	1271
72	Yeniler Topluluğu	103
73	Türk Tıp Öğrencileri Topluluğu	326
74	Makine ve Otomasyon Topluluğu	243

75	Hayvanları Koruma Topluluğu	494
76	Alternatif Enerjili Araç Topluluğu	141
77	Üniversiteli Fenerbahçeliler Topluluğu	321
78	Matematik Topluluğu	147
79	İnovatim Topluluğu	61
80	Siyaset Yönetim Topluluğu	174
81	Çevre Topluluğu	150
82	Eskrim Topluluğu	114
83	Biyolojik Araştırma Topluluğu	174
84	Etkinlik Geliştirme Deneyimi Artırma Topluluğu	76
85	Ateş Böceği Topluluğu	170
86	Sayokan Topluluğu	121
87	Ekonomi Yönetim Topluluğu	166

Kaynak:www.sdu.edu.tr (01.12.2019)

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1.Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Kullanılan Ölçekler

Bu çalışmada, Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeylerinin incelenmesinde fark yaratabileceği düşünülen bazı değişkenlerin etkileri D' Zurilla ve Nezu(1990) tarafından geliştirilmiş, Duyan ve Gelbal (2008) tarafından Türkçe'ye Uyarlama Çalışması yapılmış olan Sosyal Sorun Çözme Envanteri kullanılarak, Üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerileri sürecinde öğrenci topluluklarının rolünü ölçme amacıyla anket yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi 2019-2020 eğitim öğretim güz döneminde öğrenim görmekte olan seçkisiz olarak belirlenen öğrenciler ile Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık kültür spor daire başkanlığından alınan veriler sonucunda kayıtlı öğrenci sayısı 8620 farklı kişiden oluşan toplam 87 topluluğa uygulanmış ve ankete katılan 650 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Anketlerden elde edilen veriler SPSS 25 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamına giren kız öğrenci sayısı 416, erkek öğrenci sayısı ise 234'tür. Bu bağlamda Üniversite topluluk öğrencilerinin cinsiyet, yaş, aylık gider, fakülte, vb. faktörler ile sorun çözme becerileri arasındaki ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır.

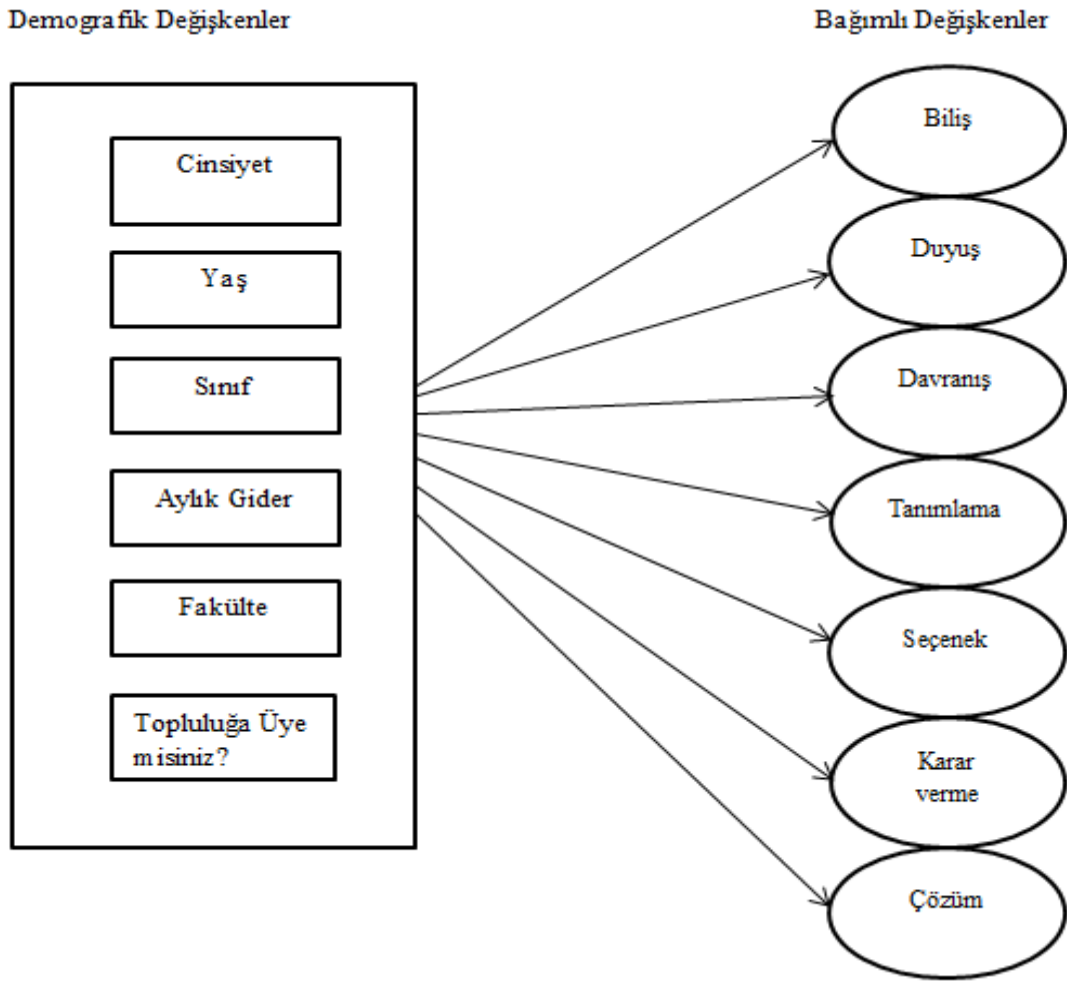
Verilerin toplanması işleminde iki bölümden oluşan anket formundan faydalanılmıştır. Anketin birinci bölümü demografik bilgileri içermektedir. Kişisel bilgi formunda demografik özelliklerin saptanması için cinsiyet, yaş, aylık harcama miktarı, fakülte, herhangi bir topluluğa üye olup olmama durumu, Herhangi bir topluluğa üye iseniz üye olduğunuz topluluğun ismi gibi öğrenim düzeylerinin belirlenmesine ilişkin sorular yer almaktadır.

İkinci bölümde ise D' Zurilla ve Nezu (1990) tarafından geliştirilmiş olan Social Problem Solving Inventory (SPSI); Duyan ve Gelbal (2008) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması 'Sosyal Sorun Çözme Envanteri'nin Türkçeye Uyarlama Çalışması' yapılmış olan Sosyal Sorun Çözme Envanteri kullanılmıştır. Sosyal Sorun Çözme Envanteri (SSÇE), Sorun Yönelim Ölçeği (SYÖ) ve Sorun Çözme Becerileri Ölçeği (SÇBÖ) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Envanter yedi alt boyutu kapsayan yetmiş soru içermektedir. Sorun yönelim ölçeği; Biliş alt boyutu, Duyuş alt boyutu ve Davranış alt boyutu olmak üzere toplam otuz sorudan oluşmaktadır. Sorun Çözme Becerileri Ölçeği ise; Sorun Tanımlaması ve Formülasyonu alt boyutu, Seçenek Çözümlerin Oluşturulması alt boyutu, Karar Verme ve Çözümü Gerçekleştirme alt boyutu ve Doğrulama alt boyutu olmak üzere dört alt boyuttan ve toplam kırk sorudan oluşmaktadır.

Kullanılan envanterin Türkçe formunun çalışması 2008 yılında Duyan ve Gelbal tarafından formun orijinalindeki gibi üniversite öğrencileri için uygulanmıştır. Ankette yer alan ifadelerin yanıtları 5'li Likert ölçeğine göre düzenlenmiştir. Örneğin, "Yaşamımda bir sorun ortaya çıktığında, genellikle mümkün olduğu kadar onu çözmeye çalışmayı sonraya ertelerim." ifadesinin yanıtı için "1-Kesinlikle Katılmıyorum", "2-Katılıyorum", "3-Fikrim Yok", "4- Katılıyorum", "5- KesinlikleKatılıyorum" şeklinde beş seçenek yer almaktadır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Şekil 1. Araştırma modeli

Araştırmada demografik değişkenlerle bağımlı değişkenler arasında fark testleri uygulanmıştır, ölçek içerisinde yer alan sosyal yönelim ölçeğinin alt boyutları ile sosyal sorun çözme becerileri ölçeğinin alt boyutları arasında da korelasyon analizi yapılmıştır.

3.3. Araştırma Hipotezleri:

H1: Topluluk üyesi olan öğrenciler ile topluluk üyesi olmayan öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri düzeylerinin alt boyutuna göre arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Üniversite öğrencilerinin sorun yönelim düzeyleri ile sorun çözme becerileri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Sorun yönelim düzeyinin boyutuna göre, üniversite öğrencilerinin:

H3a: “Cinsiyetlerine” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H3b: “Yaşlarına” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H3c: “Sınıflarına” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H3d: “Aylık Giderlerine” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H3e: “Fakültelerine” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H4: Sorun Çözme becerileri boyutuna göre, üniversite öğrencilerinin:

H4a: “Cinsiyetlerine” göre sosyal sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H4b: “Yaşlarına” göre sosyal sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H4c: “Sınıflarına” göre sosyal sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H4d: “Aylık Giderlerine” göre sosyal sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

H4e: “Fakültelerine” göre sosyal sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır.

3.4. Analiz ve Bulgular

3.4.1. Betimleyici Bulgular

Üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeylerinin incelenmesine yönelik olarak Sosyal Sorun Çözme Envanteri kullanılmıştır. Sosyal Sorun Çözme Envanteri' nin Sorun Yönelim (Problem Orientation) ve Sorun Çözme (Problem Solving) ana alt boyutları ile bu boyutlara ait küçük alt boyutlara ilişkin olarak ölçeğin güvenilirliğinin sınanmasında Cronbach's Alfa istatistiğinden yararlanılmıştır. Bu çerçevede her bir boyut için Cronbach's Alfa değerleri ayrı ayrı hesaplanarak Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Cronbach's Alfa Değerleri

ÖLÇEĞİN BOYUTLARI	SORU SAYISI	CRONBACH ALPHA GÜVENİLİRLİK KATSAYISI
1. SORUN YÖNELİM ÖLÇEĞİ	30	0,91
a) Biliş Alt Ölçeği	10	0,67
b) Duyuş Alt Ölçeği	10	0,84
c) Davranış Alt Ölçeği	10	0,79
2. SORUN ÇÖZME BECERİLERİ ÖLÇEĞİ	40	0,95
a) Sorun Tanımlaması ve Formülasyonu Alt Ölçeği	10	0,91
b) Seçenek Çözümlerin Oluşturulması Alt Ölçeği	10	0,82
c) Karar Verme Alt Ölçeği	10	0,70
d) Çözümü Gerçekleştirme ve Doğrulama Alt Ölçeği	10	0,79
3. SOSYAL SORUN ÇÖZME ENVANTERİNİN TAMAMI	70	0,95

Sosyal Sorun Çözme Envanteri' nin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach's Alpha katsayısı (0,95) hesaplanmıştır. Sosyal Sorun Çözme Envanteri' nin bütününe ve alt boyutlarına ait iç tutarlılık ölçüsü olarak hesaplanan güvenilirlik katsayıları istenilen düzeyde olduğu görülmektedir. Yalnızca biliş alt ölçeğinde bir miktar düşüklük görülmekte ve bunun da kabul edilir düzeye çok yakın olması nedeniyle ölçeğin tamamının ve alt boyutlarının güvenilirliğinin sağlandığı ifade edilebilir.

Ankete katılan topluluk öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin frekans dağılımları tablo 3' de yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıları Demografik Özellikleri

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	416	64
Erkek	234	36
Yaş		
18-20	183	28,2
21-23	378	58,2
24 ve Üzeri	89	13,7
Sınıf		
1. Sınıf	143	22
2. Sınıf	79	12,2
3. Sınıf	118	18,2
4. Sınıf ve üzeri	310	47,7
Aylık Gider		
500 TL'ye kadar	113	17,4
501-1.000 TL	270	41,5
1.001-1.500 TL	178	27,4
1.501 ve üzeri	89	13,7

Fakülte		
İİBF	293	45,1
İletişim	19	2,9
Mühendislik	88	13,5
Sağlık Bilimleri	54	8,3
Teknik Eğitim	12	1,8
Güzel Sanatlar	7	1,1
İlahiyat	7	1,1
Diş Hekimliği	17	2,6
Mimarlık	4	0,6
Fen Edebiyat	77	11,8
Tıp	19	2,9
Eğitim	34	5,2
Spor Bilimleri	9	1,4
Hukuk	10	1,5
Total	650	100
Herhangi Bir Topluluğa Üye misiniz?		
Evet	254	39,1
Hayır	396	60,9

Yapılan araştırmaya 416 'sı %64,0 kadın ve 234'ü %36,0 erkek olmak üzere toplam 650 kişi katılmıştır. Katılımcıların 18-24 yaş aralığında olanların oranı %28,2, 21-23 yaş aralığında olanların oranı %58,2, 24 ve üzeri yaş aralığında olanların oranı %13,7, düzeyindedir. Yaş dağılımı bakımından üniversite topluluk öğrencilerinin ankete katılım düzeyi en yüksek aralık 21-23 yaş arası bireylerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Sınıf dağılımı incelendiğinde birinci sınıfta okumakta olan öğrencilerin oranı %22,0, ikinci sınıfta okumakta öğrencilerin oranı %12,2, üçüncü sınıfta okumakta olan öğrencilerin oranı %18,2, dördüncü sınıfta okumakta olan öğrencilerin oranı %47,7 şeklindedir. Üniversite öğrencilerinin aylık giderleri incelendiğinde 500 TL'ye kadar arası gelire sahip olanların oranı %17,4, 501-1.000 TL arası gelire sahip olanların oranı 41,5, 1.001-1.500 TL üzeri gelire sahip olanların oranı %27,4 ve 1.501 ve üzeri gelire sahip olanların oranı da 13,7 dir. Ankete katılan üniversite öğrencilerinin fakültele göre dağılımının oranları incelendiğinde İktisadi ve İdari Bilimler %45,1, İletişim %2,9, Mühendislik %13,5, Sağlık Bilimleri %8,3, Teknik Eğitim %1,8, Güzel Sanatlar ve İlahiyat %1,1 Diş Hekimliği %2,6, Mimarlık % 6, Fen Edebiyat %11,8, Tıp %2,9, Eğitim %5,2, Spor Bilimleri %1,4, Hukuk %1,5 fakülte oranlarını göstermektedir. Buna göre Fakülte oranlarına bakıldığında en yüksek dağılımın İktisadi ve İdari Bilimler (%45,1) olduğu görülmektedir. Son olarak ankete katılan üniversite öğrencilerinin topluluk üyesi olup olmamalarının dağılımı karşılaştırıldığında topluluğa üye olanların oranı %39,1 iken üye olmayanların oranı %60,9 dur.

3.4.2 İstatistikî Bulgular

Bu kısımda bağımsız değişken olan demografik özellikler ile bağımlı değişken sosyal sorun çözme becerileri ve sosyal yönelim düzeyi arasında anlamlı fark olup olmadığına ve değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına dair analiz ve bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Sorun Çözme Becerilerinin Alt Boyutunun, Cinsiyete Göre Fark Testi(T-Testi)

	N	Ortalama	Std. Sapma	t	df	p
Kadın	416	3,57	0,88457	2,313	648	0,021*
Erkek	234	3,40	0,90009			

*p<0,05

Üniversite öğrencilerinin “cinsiyetlerine” göre sosyal sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. Hipotezi sorun tanımlaması ve formülasyonu alt boyutuna göre test edildiğinde sorun çözme becerileri, cinsiyete göre cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma ($p<.005$) olduğu görülmüştür. Bu değerlere göre kadınların ortalaması (3,57), “Katılıyorum” erkeklerin ortalaması (3,40) “Kararsızım” düzeyindedir.

Kadınların sosyal sorun çözmeye bir sorunun koşullarını ve sınırlamalarını tanımlama ve gerçekçi amaçlar belirleme yetileri erkeklere göre daha gelişmiştir yorumunda bulunulabilir.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Yönelim Düzeylerinin Alt Boyutunun, Cinsiyete Göre Fark Testi(T-Testi)

	N	Ortalama	Std.Sapma	t	df	p
Kadın	416	2,76	0,81374	2,657	648	0,008*
Erkek	234	2,58	0,83089			

*p<0,05

Üniversite öğrencilerinin “Cinsiyetlerine” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. Hipotezi duyuş alt boyutuna göre test edildiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma ($p<0.005$) olduğu görülmüştür. Buna göre kadınların ortalaması (2,76) “Kararsızım” düzeyinde iken, erkeklerin ortalaması (2,58) “Katılmıyorum” düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu değerlere göre kadınların sosyal sorun çözmede erkeklere göre günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duygusal yaklaşım sürdürme yetileri daha gelişmiştir denilebilir.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Topluluk Üyesi Olan Öğrenciler İle Topluluk Üyesi Olmayan Öğrencilerin Sosyal Sorun Çözme Becerileri Düzeylerinin Alt Boyutuna Göre Fark Testi(T-Testi)

Herhangi bir topluluğa üye misiniz?	N	Ortalama	Std. Sapma	t	df	P
Evet	254	3,62	0,83219	2,439	648	0,015*
Hayır	396	3,40	0,92477			

*p<0,05

Üniversite öğrencilerinin Topluluk üyesi olan öğrenciler ile topluluk üyesi olmayan öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri düzeylerinin alt boyutuna göre arasında anlamlı bir farklılık vardır. Hipotezi sorun tanımlaması ve formülasyonu boyutuna göre test edildiğinde topluluk üyesi olmaya göre anlamlı bir farklılaşma ($p<0.005$) olduğu görülmüştür. Buna göre topluluğa üye olanların ortalaması (3,62) “Katılıyorum” düzeyinde, topluluk üyesi olmayanların ortalaması (3,40) “Kararsızım” düzeyinde gerçekleşmektedir. Bu değerlere göre üniversite topluluk öğrencilerinin sosyal sorun çözmede topluluk üyesi olmayan öğrencilere göre bir sorunun koşullarını ve sınırlamalarını tanımlama ve gerçekçi amaçlar oluşturma düzeyleri daha gelişmiştir denilebilir.

Tablo 7. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Gruplarına Göre Sosyal Yönelim Düzeyleri Bakımından Karşılaştırılması İçin Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	P
Gruplar arası	7,589	3	2,53	4,634	0,003*
Gruplar içi	352,62	646	0,546		

*p<0,05

Sınıf	N	Ortalama	Std. Sapma
1. Sınıf	143	2,5	0,73766
2. Sınıf	79	2,7	0,71138
3. Sınıf	118	2,64	0,74615
4. Sınıf	310	2,81	0,76971
Total	650	2,61	0,745

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin “Sınıflarına” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. Hipotezi duyuş alt boyutu açısından test edildiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal yönelim düzeylerinin, sınıflarına göre ($F=4,634$; $p<0.05$), karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında, birinci sınıf öğrencilerinin ortalaması (2,5) “Katılmıyorum” düzeyine iken, ikinci (2,7), üçüncü (2,6) ve dördüncü (2,8) sınıf öğrencilerinin ortalaması “Kararsızım” düzeyinde gerçekleşmiştir. Sınıf düzeylerine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmuştur. Bunun dışında yapılan Post-hoc Tukey testi sonuçlarına göre elde edilen bulgular sonucunda

birinci sınıf öğrencileri ile ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu değerlere göre sınıf düzeyi azaldıkça öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları sorunlarla uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerinin de azaldığı söylenebilir. Sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin sorunlarla başa çıkma seviyelerinin arttığı yorumunda bulunulabilir.

Tablo 8. Üniversite Öğrencilerinin Yaş Gruplarına Göre Sosyal Yönelim Düzeyleri Bakımından Karşılaştırılması İçin Varyans Analizi Tablosu Betimsel İstatistikler

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Sig.
Gruplar arası	466,354	2	233,177	3,462	0,032*
Gruplar içi	435,743	647	67,348		

*p<0,05

	N	Ortalama	Std. Sapma
18-20	183	2,50	,86095
21-23	378	2,69	,80296
24 ve Üzeri	89	2,79	,83679
Total	650	2,69	,82376

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin “Yaşlarına” göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. Hipotezi duyuş alt boyutu açısından test edildiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal yönelim düzeylerinin, yaşları (F=3,462; p<0.05), bakımından karşılaştırması için yapılan varyans analizi sonrasında 18-20 yaş grubunun ortalaması (2,5) “Katılmıyorum” düzeyine iken, 21-23 (2,69) ve 24 ve üzeri (2,79) yaş gurubundaki öğrencilerin ortalaması ”Kararsızım” düzeyinde gerçekleşmiştir. Yaş gruplarına göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmuştur. Bunun dışında yapılan Post-hoc Tukey testi sonuçlarına göre elde edilen bulgular sonucunda 18-20 ile 21-23 ve 24 ve üzeri yaş grubu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 18-20 yaş grubunun diğer yaş gruplarına göre daha düşük bir ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu değerlere göre 18-20 Aralığında yaşa sahip bireylerin günlük yaşamlarında karşı karşıya geldikleri sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerinin diğer yaş gruplarına göre daha gelişmemiş olduğu söylenebilir ve bireylerin yaş ortalaması arttıkça sorunlarla başa çıkma düzeylerinin de arttığı yorumunda bulunulabilir.

Tablo 9. Sosyal Yönelim Ve Sorun Çözme Becerileri Ölçeklerinin Alt Boyutları Arasındaki İlişki

BOYUTLAR		TANIMLAMA	KARAR	SEÇENEK	ÇÖZÜM
BİLİŞ	Pearson Correlation	,643**	,765**	,708**	,736**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
	N	650	650	650	650
DUYUŞ	Pearson Correlation	,234**	,568**	,332**	,387**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
	N	650	650	650	650
DAVRANIŞ	Pearson Correlation	,159**	,537**	,323**	,390**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
	N	650	650	650	650

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Son olarak, Tablo 9’da Sosyal Yönelim ve Sorun Çözme Becerileri Ölçeklerinin alt boyutları arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla korelasyon testi yapılmıştır.

Sorun Yönelim Ölçeğinin günlük yaşamda karşı karşıya kalınan sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşımı devam ettirme düzeylerini tanımlayan alt boyutlarından olan Biliş boyutu ile Sorun Çözme Becerileri Ölçeklerinin bir sorunun şartlarını ve sınırlılıklarını tanımlama ve gerçek anlamda çeşitli amaçlar oluşturma düzeylerini tanımlayan Tanımlama ($r=0,64$), olası çözümler için beyin fırtınası yapma düzeylerini tanımlayan Seçenek ($r=0,70$) ve çözümleri gerçekleştirme, etkililiğini izleme ve gerekli ise düzeltmeler yapma düzeylerini tanımlayan Çözüm ($r=0,73$) alt boyutları arasında kuvvetli düzeyli ve anlamlı bir pozitif ilişki vardır.

Sorun Yönelim Ölçeğinin günlük yaşamda karşı karşıya kalınan sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşımı devam ettirme düzeylerini tanımlayan alt boyutlarından olan Biliş ve seçeneklerin olası sonuçlarını inceleme ve bir sorunun koşulları ve sınırlamaları bağlamında en faydalı olanı seçmeyi tanımlayan Karar Verme ($r=0,76$) boyutu arasında ise çok kuvvetli düzeyde anlamlı pozitif bir ilişki vardır.

Sorun Yönelim Ölçeğinin günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerini tanımlayan alt boyutlarından olan Duyuş boyutu ile Sorun Çözme Becerileri Ölçeklerinin olası çözümler için beyin fırtınası yapma düzeylerini tanımlayan Seçenek ($r=0,33$), çözümleri gerçekleştirme, etkililiğini izleme ve gerekli ise düzeltmeler yapma düzeylerini tanımlayan Çözüm ($r=0,38$) ve seçeneklerin olası sonuçlarını inceleme ve bir sorunun koşulları ve sınırlamaları bağlamında en faydalı olanı seçmeyi tanımlayan Karar ($r=0,56$) alt boyutları arasında orta düzeyli ve anlamlı bir pozitif ilişki vardır.

Sorun Yönelim Ölçeğinin günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerini tanımlayan Duyuş ve bir sorunun koşullarını ve sınırlamalarını tanımlama ve gerçek anlamda amaçlar oluşturmayı tanımlayan Tanımlama ($r=0,23$) boyutu arasında ise zayıf düzeyde anlamlı pozitif bir ilişki vardır.

Sorun Yönelim Ölçeğinin günlük yaşamda karşı karşıya kalınan sorunlara uyum sağlayan, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşımları devam ettirme düzeylerini tanımlayan alt boyutlarından olan Davranış boyutu ile Sorun Çözme Becerileri Ölçeklerinin olası çözümler için beyin fırtınası yapma düzeylerini tanımlayan Seçenek ($r=0,32$), çözümleri gerçekleştirme, etkililiğini izleme ve gerekli ise düzeltmeler yapma düzeylerini tanımlayan Çözüm ($r=0,39$) ve seçeneklerin olası sonuçlarını inceleme ve bir sorunun koşulları ve sınırlamaları bağlamında en faydalı olanı seçmeyi tanımlayan Karar ($r=0,53$) alt boyutları arasında orta düzeyli ve anlamlı bir pozitif ilişki vardır.

Sorun Yönelim Ölçeğinin günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerini tanımlayan alt boyutlarından olan Davranış boyutu ile ve bir sorunun koşullarını ve sınırlamalarını tanımlama ve gerçekçi amaçlar oluşturmayı tanımlayan Tanımlama ($r=0,15$) boyutu arasında ise zayıf düzeyde anlamlı pozitif bir ilişki vardır.

SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerileri sürecinde öğrenci topluluklarının rolünün incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgular tartışılmıştır. Üniversite öğrencilerinin topluluk üyesi olan öğrenciler ile topluluk üyesi olmayan öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri düzeylerinin alt boyutuna göre arasında anlamlı bir farklılık vardır. **H1.** Hipotezinin test edildiği varyans analizi sonucu doğrultusunda anlamlı bir farklılık ($p<,005$) olduğu **H1. Hipotezi kabul edilmiştir.** Buna göre topluluğa üye olanların ortalaması, topluluk üyesi olmayanların ortalamasından daha yüksektir. Bu değerlere göre sorun çözmede gündelik sosyal ortamdaki meydana gelen sorunlar doğrultusunda üniversite öğrencileri ile topluluk öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeyleri karşılaştırıldığında topluluk üyesi olan öğrencilerin sosyal ortamlarda daha sık bulunması, toplulukların yaptıkları etkinliklerde yer alması, sosyal ortamlarını geliştirmesi, topluluk adına karar alma, topluluk ile hareket etme güdülerinin daha etkin olması sonucunda bir sorunla karşılaştıklarında bu sorunun koşullarını ve sınırlamalarını tanımlama ve daha gerçekçi amaçlar oluşturma düzeyleri topluluklara katılmayan öğrencilere göre daha gelişmiştir denilebilir.

Üniversite öğrencilerinin sorun yönelim düzeyleri ile sorun çözme becerileri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. **H2.** Hipotezinin test edildiği korelasyon analizi sonucunda sorun yönelim düzeyleri ile sorun çözme becerileri arasında karşılıklı olarak pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durumda **H2. Hipotezi kabul edilmiştir.**

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. **H3a.** Hipotezinin test edildiği T-testi sonucunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma ($p<,005$) olduğu görülmüştür. Bu durumda **H3a. Hipotezi kabul edilmiştir.** Buna göre kadınların ortalaması erkeklerin ortalamasından daha yüksektir. Bu değerlere göre kadınların sosyal sorun çözmede erkeklere göre

günlük yaşamda karşısına çıkan sorunlara ve sorunları çözme becerisine genelleştirilmiş bilişsel değerlendirme, nedensel yüklemeler, kendine yeterli beklentileri ve sonuç beklentilerine ilişkin farkındalığını ve ona atfettiği değerlerin karşılaşılan sorunlara uyum sağlayıcı, yaklaşım sürdürme yetileri daha gelişmiştir denilebilir.

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin, yaşlarına göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. **H3b.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin, sosyal sorun düzeylerinin, “Yaşlarına” göre karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında yaş gruplarına göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık ($F=3,462$; $p<0.05$) bulunmuştur. Bunun dışında yapılan Post-hoc Tukey testi sonuçlarına göre elde edilen bulgular sonucunda 18-20 ile 21-23 ve 24 ve üzeri yaş grubu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu durumda **H3b Hipotezi kabul edilmiştir.** 18-20 yaş grubunun diğer yaş gruplarına göre daha düşük bir ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu değerlere göre 18-20 aralığında yaşa sahip bireylerin günlük yaşamlarında karşı karşıya geldikleri sorunlara uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerinin diğer yaş gruplarına göre daha gelişmemiş olduğu söylenebilir ve bireylerin yaş ortalaması arttıkça sorunlarla başa çıkma düzeylerinin de arttığı yorumunda bulunulabilir.

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin sınıflarına göre sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından farklılaşmaktadır. **H3c.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal yönelim düzeylerinin, “Sınıflarına” göre ($F=4,634$; $p<0.05$), karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında sınıf düzeylerine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmuştur. Bu durumda **H3c. Hipotezi kabul edilmiştir.** Bu değerlere göre sınıf düzeyi azaldıkça öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları sorunlarla uyum sağlayıcı, tutumsal, güdüsel ve duyuşsal yaklaşım sürdürme düzeylerinin de azaldığı söylenebilir. Sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin sorunlarla başa çıkma seviyelerinin arttığı yorumunda bulunulabilir.

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin sosyal yönelim düzeyinin alt boyutları bakımından “Fakültelerine” göre farklılaşmaktadır. **H3e.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin Sosyal Yönelim düzeylerinin, fakültelerine göre karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). **H3e. Hipotezi reddedilmiştir.**

Üniversite öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından “Cinsiyete” göre farklılaşmaktadır. **H4a.** Hipotezi test edildiğinde sorun çözme becerileri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma ($p<0.005$) olduğu görülmüştür.

Bu değerlere göre kadınların ortalaması (3,57), “Katılıyorum” erkeklerin ortalaması (3,40) “Kararsızım” düzeyindedir. Kadınların sosyal sorun çözmeye bir sorunun koşullarını ve sınırlamalarını tanımlama ve gerçekçi amaçlar belirleme yetileri erkeklere göre daha gelişmiştir yorumunda bulunulabilir. **H4a. Hipotezi kabul edilmiştir**

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin Üniversite öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından “Yaşlarına” göre farklılaşmaktadır. **H4b.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin Sosyal Sorun Çözme Becerilerinin, yaşlarına göre karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). **H4b. Hipotezi reddedilmiştir.** Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin Üniversite öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından “Sınıflarına” göre farklılaşmaktadır. **H4c.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin, sınıflarına göre karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). **H4c. Hipotezi reddedilmiştir.**

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin Üniversite öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından “Aylık Giderlerine” göre farklılaşmaktadır. **H4d.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin, aylık giderlerine göre karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). **H4d. Hipotezi reddedilmiştir.**

Araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin Üniversite öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin alt boyutları bakımından “Fakültelerine” göre farklılaşmaktadır. **H4e.** Hipotezinin test edildiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin, fakültelerine göre karşılaştırılması bakımından yapılan varyans analizi sonrasında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). **H4e. Hipotezi reddedilmiştir.**

Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerileri sürecinde topluluklara üye olan üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin topluluğa üye olmayan üniversite öğrencilerine göre daha gelişmiş olduğunu söyleyebiliriz. Üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin daha fazla gelişmesine yönelik olarak öğrenci topluluklarına üye olmaları ders dışı sosyal, sportif, toplumsal, kültürel faaliyetlerde bulunmalarının yanı sıra sosyal gelişimlerine önemli derecede katkı sağlayan topluluk faaliyetlerine katılmaları kişisel olarak gelişimlerini sağladığı gibi sosyal sorunlarla başa çıkma süreçlerini de hızlandırmaktadır denilebilir.

KAYNAKÇA

- Akça Koca, D. (2013). "Bir Aile Eğitim Programının Evli Annelerin Evlilik Doyumu, Evlilikte Sorun Çözme Becerisi Ve Psikolojik İyi Oluşuna Etkisi" Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Chang, E.C., D' Zurilla, T.J. (1996), "Relations between problem orientation and optimism, pessimism and trait affectivity", *Behaviour Research and Therapy*, 34, 185-194.
- Çekici, F., Ve Güçray, S. S. (2012). "Problem Çözme Terapisine Dayalı Beceri Geliştirme Grubunun Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Problem Çözme Becerileri Öfkeyle İlişkili Davranış Ve Düşünceler İle Sürekli Kaygı Düzeylerine Etkisi". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 103-128.
- D'zurilla, T. J. (1986). *Problem-Solving Therapy: A Social Competence Approach To Clinical İntervention*. New York: Springer.
- D'zurilla, T. J. Ve Goldfried, M. R. (1971). *Problem Solving And Behavior Modification*. *Journal Of Abnormal Psychology*, 78, 107-126.
- D'zurilla, T. J. Ve Maydeu-Olivares, A. (1995). *Conceptual And Methodological İssues İn Problem-Solving Assessment*. *Behavior Therapy*, 26, 409-432.
- D'zurilla, T. J. Ve Nezu, A. M. (1982). *Social problem solving in adults*. In P. C. Kendall (Ed.). *Advances in Cognitivebehavioral Research And Therapy* (Vol. 1, pp. 201-244). New York: Academic Press.
- D'zurilla, T. J. Ve Nezu, A. M. (1990). *Development and preliminary evaluation of the Social Problem-Solving Inventory*. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 2, 156-163.
- D'zurilla, T. J. Ve Nezu, A. M. (1999). *Problem-solving therapy: A Social Competence Approach To Clinical İntervention* (2nd ed.). New York: Springer.
- D'zurilla, T. J. Ve Nezu, A. M. (2001) *Problem-solving therapies*. In K. S. Dobson (Ed.), *Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies* (2nd ed., pp.211-245). New York: Guilford Press.
- D'zurilla, T. J., Nezu, A. M. Ve Maydeu-Olivares, A. (2002). *The social problem-solving inventory-revised (SPSI-R): technical manual*. North Tonawanda, NY: Multi-Health Systems, Inc.
- D'zurilla, T.J. Nezu, A.M. Ve Maydeu-Olivares A. (2004). *Social Problem Solving: Theory And Assessment*. (Ed. Thomas J D'Zurilla; Edward C Chang; Lawrence J Sanna). *Social problem Solving : Theory, Research, And Training*, ss. 11-27, Washington, DC : American Psychological Association.
- Davey, G.C. L. (1994). "Worrying, Social Problem Solving Abilities And Problem Solving Confidence", *Behaviour Research and Therapy*, 32, 327-330.
- Davidson, J. E., Deuser, R., Ve Sternberg, R.J. (1994). "The Role of Metacognition in Problem Solving". (Ed: Metcalfe, J. & Shimamura, A.P.), *Metacognition: Knowing About Knowing*, Cambridge, MA: MIT, Press (pp. 207-226).
- Elliott, T., Herrick, S., Macnair, R. Ve Harkins, S. (1994). "Personality correlates of selfappraised Problem-Solving Ability: Problem Orientation And Trait Affectivity" *Journal of Personality Assessment*, 63, 489-505.
- Elliott, T. R., Sherwin, E., Harkins, S. Ve Marmarosh, C. (1995). "Self-Appraised Problem-Solving Ability, Affective States, And Psychological Distress", *Journal of Counseling Psychology*, 42, 105-115.
- Elliott, T., Shewchuk, R., Richeson, C., Pickelman, H. Ve Franklin, K. W. (1996). "Problem-Solving Appraisal And The Prediction Of Depression During Pregnancy And İn The Postpartum Period", *Journal of Counseling and Development*, 74, 645-651.
- Eskici, M., Ve Aktaş, R. (2014). "Üniversite Öğrencilerinin Öğrenci Kulüplerine Yönelik Görüşleri". *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1 (ÖZEL)), 31-40.
- Haugh J.A. (2006). "Specificity and social problem-solving: Relation to depressive and anxious Symptomology", *Journal of Social and Clinical Psychology*, 25, 392-403.
- Kalaycı, N. (2001). *Sosyal Bilimlerde Problem Çözme*, Ankara Gazi Kitapevi.
- Kaptan, F. (1999), *Fen Bilgisi Öğretim, Üçüncü Baskı*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Onuncu Baskı*. Ankara: Nobel Kaptan,
- Karasar, N. (2004) *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım*.
- Maydeu-Olivares, A., D' Zurilla, T.J. (1996). "A Factor-Analytic Study Of The Social Problem Solving Inventory: An İntegration Of Theory And Data", *Cognitive Therapy and Research*, 20, 115-133.
- Maydeu-Olivares A., Rodrôâguez-Fornells, A., Gomez-Benito J. Ve D'zurilla, T.J. (2000). *Psychometric properties of the Spanish adaptation of the Social Problem-Solving Inventory-Revised (SPSI-R)*, *Personality and Individual Differences*, 29, 699-708.
- Mcmurran, M., Blair, M., Egan, V. (2002). "An investigation of the correlations between aggression, impulsiveness, social problem solving and alcohol use", *Aggressive Behavior*, 28, 439-445.
- Merzano, R ; Brandt, R; Hughes, C. (1989). *Dimensions of Thinking*. USA: Semline Inc. Nezu, A. M. (1987) "A Problem-Solving Formulation For Depression: A Literature Review And Proposal Of A Pluralistic Model" *Clinical Psychology Review*, 7, 121-144.
- Oğuzkan, F. (1974) *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Rath, Jf, Hennessy, Jj. Ve Diller L. (2003). "Social Problem Solving and Community İntegration in Postacute Rehabilitation Outpatients With Traumatic Brain Injury", *Rehabilitation Psychology*, 48, 137-144.

- Reis, S. D. Ve Heppner. P. P. (1993). "Examination of coping resources and family adaptation in mothers and daughters of incestuous versus nonclinical families", *Journal of Counseling Psychology*, 40 (1), 100–108.
- Resmi Gazete, (1981). Yükseköğretim Kanunu, No. 2547, 4 Kasım 1981. Resmi Gazete, (17506), 6.
- Rodríguez-Fornells A. Ve Maydeu-Olivares A. (2000). "Impulsive/careless problem solving style as predictor of subsequent academic achievement", *Personality and Individual Differences*, 28, 639-645.
- Samancı, O., Ve Uçan, Z. (2015). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi", *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 152-162
- Shewchuk, R., Johnson, M. Ve Elliott, T. (2000). Self-Appraised Social Problem-Solving Abilities, Emotional Reactions, And Actual Problem-Solving Performance. *Behaviour Research and Therapy*, 38, 727–740.
- Öztürk Can H., Öner İ. Ö. (2009). Çelebi E. "Üniversite Öğrencilerinde Eğitimin Sorun Çözme Becerisine Etkisinin İncelenmesi". *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(10): 35-58.
- Tunçbilek, E., Koç, İ., Albayrak, F., Özsoy, A. E., Ve Tokcan, S. (1993). "Hacettepe Üniversitesi yurt araştırması. Hacettepe Üniversitesi Merkez ve Beytepe Yurtları'nda Kalan Öğrencilerin Sosyal ve Demografik Özellikleri ve Üniversite'ye İlişkin Sorunları", Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- TDK, (2008). Güncel Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx>. (10.12.2019).
- Türküm, A.S. (2007). Üniversite Gençliğine Yönelik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri. Bölüm 11, Gelişen Psikolojik Danışma ve Rehberlik: Meslekleşme Sürecindeki İlerlemeler Cilt I, (Editörler: R. Özyürek, F. Korkut-Owen, D. W. Owen), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara. Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Türküm, A.S., Kızıldaş, A., Bıyık, N., Yemenici, B. (2005). "Üniversite Öğrencilerinin Aile İşlevleri Algularının İncelenmesi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 229-262.
- Yıldız, S. A, (2003). "Ebeveynin Problem Çözme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Deneysel Bir Çalışma", Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.www.sdu.edu.tr (01.12..2019).